

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO ĮSTATYMAS

2016 m. lapkričio 3 d. Nr. XII-2702
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslas

1. Šis įstatymas nustato energijos vartojimo efektyvumo didinimo valstybinio valdymo, reglamentavimo ir priežiūros teisinius pagrindus.

2. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti taupesnę energijos suvartojimą visose Lietuvos ūkio srityse, atitinkantį Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įsipareigojimus, ir sudaryti prielaidas efektyviai gaminti, tiekti ir vartoti energiją.

3. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Energijos taupymo paslauga** – atlygintina veikla, kuria sukuriama energijos taupymo paslaugos teikimo sutartyje, sudarytoje tarp energijos taupymo paslaugų teikėjo ir vartotojo, nustatyta ekonominė vertė diegiant energijos suvartojimą mažinančias technologijas ar kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

2. **Energijos taupymo paslaugų teikėjas** – asmuo, teikiantis energijos taupymo paslaugas.

3. **Energijos vartojimo efektyvumas** – darbo, paslaugų, prekių, energijos ir pirminės arba galutinės energijos sąnaudų santykis.

4. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonė** – savanoriška, teisinio reguliavimo, finansinė arba informacijos teikimo priemonė, nustatyta ir įgyvendinama siekiant sukurti palankias sąlygas rinkos dalyviams teikti ir gauti energijos taupymo paslaugas.

5. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė** – priemonė, kuri sumažina energijos suvartojimą dėl technologinių, elgsenos ir (arba) fiskalinės politikos priemonių taikymo.

6. **Energijos vartojimo vadybos sistema** – tarptautiniais ir Europos Sąjungos institucijų standartais apibrėžta energijos vartojimo efektyvumo tikslų nustatymo ir jų įgyvendinimo sistema.

7. **Galutinė energija** – energija, pateikta pramonės, statybos, žemės ūkio, kitų ekonominės veiklos rūšių įmonių galutiniams vartotojams ir namų ūkiams. Šio įstatymo tikslais organinis kuras taip pat laikomas energija.

8. **Galutinės energijos suvartojimas** – visas galutinės energijos, išskyrus energetikos veiklai skirtą energiją, kiekis.

9. **Pirminė energija** – gamtinių išteklių energija: organiniame kure (naftoje, durpėse, biomasėje ir pan.) sukaupta energija, branduolinė (atominė) energija, vandens potencinė energija, vėjo, saulės, geoterminė, cheminių procesų energija.

10. **Pirminės energijos suvartojimas** – šalies bendrosios energijos vidaus sąnaudos, išskyrus vartojimą ne energetikos reikmėms.

11. **Sutaupyta energija** – energijos kiekis, nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant energijos suvartojimą prieš įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę ir ją įgyvendinus ir prireikus perskaičiuojamas įvertinant aplinkos sąlygų pokytį, darantį poveikį energijos suvartojimui.

12. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme (toliau – Energetikos įstatymas), Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (toliau – Statybos įstatymas), Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme (toliau – Viešojo administravimo įstatymas).

3 straipsnis. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo principai

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo pagrindiniai principai yra šie:

1) ekonominio pagrįstumo – pirmenybė teikiama ekonomiškai efektyviausioms energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms;

2) viešumo – asmenys turi užtikrinti viešumą įgyvendindami energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;

3) atsakomybės – už šio įstatymo nuostatų nesilaikymą įmonėms taikoma atsakomybė.

2. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo principų įgyvendinimą ir atsakomybę už jų nesilaikymą reglamentuoja šis įstatymas, Viešojo administravimo įstatymas ir Energetikos įstatymas.

II SKYRIUS

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO TIKSLO ĮGYVENDINIMAS

4 straipsnis. Privalomo sutaupyti energijos kiekio apskaičiavimas

1. Lietuvos Respublikai privalomas sutaupyti energijos kiekis yra nustatomas remiantis Europos Sąjungos energijos vartojimo efektyvumą reglamentuojančiais teisės aktais. Šis kiekis lygus nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. sausio 1 d. kiekvienais metais sutaupytų energijos kiekių, pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktą statistinę informaciją atitinkančių 1,5 procento nuo 2010–2012 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio, sumai ir jis sumažinamas ne daugiau kaip 25 procentais tokiu būdu:

1) keičiant šias procentines vertes: 2014–2015 metais – 1 procentas, 2016–2017 metais – 1,25 procento, ir (arba)

2) neįtraukiant parduoto energijos kiekio, panaudoto Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo 1 priede nurodytose veiklose, kurioms reikalingi leidimai išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas; ir (arba)

3) įvertinant energijos gamybos taikant didelio naudingumo kogeneracijos būdą proceso metu ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, įdiegtų energijos perdavimo, skirstymo ir tiekimo sistemose, sutaupytą energijos kiekį; ir (arba)

4) įvertinant dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių, įdiegtų nuo 2008 m. gruodžio 31 d., sutaupytą energijos kiekį.

2. Atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą skaičiavimą, neįtraukiamas transporto sektoriui parduotas ir sunaudotas galutinės energijos kiekis.

3. Lietuvos Respublikos energetikos ministras (toliau – energetikos ministras) nustato privalomo sutaupyti energijos kiekio, įdiegiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, apskaičiavimo ir jo priežiūros tvarką.

5 straipsnis. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonės apima šias priemones ir (arba) jų derinius:

1) energijai ir energijos ištekliams taikomų pridėtinės vertės mokesčio ar akcizų, kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas, įvertinimas;

2) finansinės priemonės, kurios skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas;

3) statybos ar gaminių ženklavimo techniniai reglamentai, kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas;

4) susitarimai su įmonėmis (įskaitant energetikos įmones), kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas;

5) Lietuvos Respublikos standartai ir higienos normos, kuriais siekiama didinti produktų, įskaitant pastatus ir transporto priemones, ir paslaugų energijos vartojimo efektyvumą, išskyrus atvejus, kai jie yra privalomi ir taikytini pagal Europos Sąjungos teisę;

6) energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reglamentai, išskyrus reglamentus, kurie privalomi ir taikytini pagal Europos Sąjungos teisę;

7) švietimas ir konsultavimas, kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas.

2. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka teikia Europos Komisijai informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

3. Energetikos ministerija savo interneto svetainėje skatina perkančiąsias organizacijas rengti energijos vartojimo efektyvumo didinimo planus, kuriuose būtų nustatyti sutaupytos energijos kiekiai ir jų įgyvendinimo priemonės.

6 straipsnis. Valstybės institucijų ir įstaigų naudojamų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimas

1. Nuo šio įstatymo įsigaliojimo kiekvienais metais turi būti atnaujinama ne mažiau kaip 3 procentai valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų naudojamų pastatų, esančių energetikos ministro patvirtintuose sąrašuose, ploto, siekiant įgyvendinti minimalius pastatų energinio naudingumo reikalavimus, nustatytus Statybos įstatyme.

2. Prioritetas teikiamas šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems valstybės institucijų ir įstaigų naudojamiems pastatams, kurių galutinės energijos suvartojimas yra didžiausias pagal pastato ploto vienetą.

7 straipsnis. Susitarimai dėl energijos sutaupymo

1. Elektros ir dujų perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai, kuriuose valstybei tiesiogiai ar per jos kontroliuojamas įmones priklauso ne mažiau kaip 1/2 balsų

bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų (toliau – valstybės valdomi operatoriai), per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo sudaro su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl energijos sutaupymo.

2. Kitos, šio straipsnio 1 dalyje nenurodytos, energetikos įmonės taip pat gali sudaryti su Energetikos ministerija susitarimus dėl energijos sutaupymo.

3. Sutaupytos energijos kiekiai energetikos įmonėms nustatomi proporcingai pagal ankstesniais metais kiekvienos įmonės vartotojams pateiktą galutinės energijos kiekį.

4. Susitarimuose dėl energijos sutaupymo nurodoma:

1) energetikos įmonei privalomas sutaupyti energijos ir (arba) šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir šio kiekio sutaupymo grafikas;

2) ataskaitų apie sutaupytos energijos kiekius pateikimo tvarka (ataskaitos forma, pateikimo laikotarpiai);

3) informacija apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, užtikrinančias privalomus sutaupyti energijos kiekius;

4) investicijų į energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones finansiniai rodikliai ir jų apskaičiavimo metodai;

5) susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka.

5. Energetikos įmonės privalo sutaupyti susitarimuose dėl energijos sutaupymo nustatytus energijos kiekius pačios arba per kitus asmenis.

6. Energetikos įmonės privalo sutaupyti susitarimuose dėl energijos sutaupymo nustatytus energijos kiekius diegdamos ekonomiškai pagrįstas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinės energijos vartotojų objektuose (patalpose, įrenginiuose, transporto objektuose ir pan.).

7. Energetikos įmonių investicijos, susijusios su susitarimuose nustatytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu galutinės energijos vartotojų objektuose, kaip nurodyta šio straipsnio 6 dalyje, nėra pripažįstamos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti. Apskaitą, susijusią su energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu, energetikos įmonės privalo tvarkyti atskirai nuo reguliuojamos veiklos apskaitos.

8. Įgyvendinant šio straipsnio nuostatas, gali būti steigiamas valstybės pinigų fondas Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymo nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Susitarimai dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo

1. Energijos tiekėjai per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo sudaro su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.

2. Susitarimuose dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo:

- 1) nustatomos vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtys ir konsultavimo grafikas;
  - 2) ataskaitų apie vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtis teikimo tvarka (ataskaitos forma, pateikimo laikotarpiai);
  - 3) informacija apie vartotojų švietimo ir konsultavimo priemones;
  - 4) susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka.
3. Energijos tiekėjai užtikrina susitarimuose nustatytą vartotojų švietimo ir konsultavimo apimčių ir priemonių įgyvendinimą patys ar per kitus asmenis.
4. Naujai įsteigti energijos tiekėjai privalo per 6 mėnesius nuo jų įsteigimo dienos sudaryti su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.

III SKYRIUS

KITI NACIONALINIŲ MASTŲ TAIKOMI VEIKSMAI, DIDINANTYS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ

9 straipsnis. Energijos taupymo paslaugos

1. Energijos taupymo paslauga gali apimti pastatų, transporto priemonių, technologinių procesų ir įrenginių eksploatavimą ar techninę priežiūrą. Teikiant šią paslaugą, atsiranda galimybė vartotojams patikrinti ir išmatuoti ar apskaičiuoti suvartojamos pirminės ar galutinės energijos kieki.
2. Energijos taupymo paslaugų teikėjui ir vartotojui sutarus dėl energijos taupymo paslaugos teikimo, energijos taupymo paslauga teikiama ir už ją atsiskaitoma pagal energijos taupymo paslaugos teikimo sutartį.
3. Siekiant sudaryti sąlygas plėtotis energijos taupymo paslaugų rinkai, Energetikos ministerija:
  - 1) skelbia rekomendacijas dėl energijos taupymo paslaugų sutarčių sąlygų, užtikrinančių energijos taupymą ir galutinės energijos vartotojų interesus, taip pat informaciją apie skatinimo priemones, skirtas projektams, kuriuos įgyvendinant teikiamos energijos taupymo paslaugos, remti;
  - 2) savo interneto svetainėje skatina kokybės ženklų, susijusių su energijos taupymo paslaugų teikimu, kūrimą;
  - 3) tvirtina pavyzdines energijos taupymo paslaugų sutartis, savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie geriausią praktiką sudarant ir vykdant energijos taupymo sutartis, įskaitant kaštų ir naudos analizės rezultatus, atsižvelgiant į gyvavimo ciklo metodo taikymą, ir konsultuoja perkančiąsias organizacijas energijos taupymo paslaugų klausimais;

- 4) atlieka energijos taupymo paslaugų rinkos raidos apžvalgas;
- 5) savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie energijos taupymo paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką, energijos taupymo paslaugų teikėjus ir kitą informaciją, susijusią su energijos taupymo paslaugų teikimu.

4. Skundai ir ginčai dėl energijos taupymo paslaugų teikimo nagrinėjami Energetikos įstatymo ir Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Vartotojų skatinimas

Energetikos sektoriaus planavimo dokumentuose gali būti numatytos priemonės, skatinančios energijos vartotojus, įskaitant namų ūkius, efektyviai vartoti energiją:

1) priemonės, kuriomis skatinama keisti elgesį, įskaitant finansines priemones, galimybes gauti finansavimą, dotacijas ir subsidijas, informacijos teikimą, pavyzdinius projektus, renginius darbo vietose;

2) priemonės, kuriomis išmaniųjų apskaitos prietaisų diegimo metu į procesą įtraukiami vartotojai ir vartotojų organizacijos ir kuriomis jie informuojami apie ekonomiškai efektyvias ir lengvai įgyvendinamas energijos vartojimo įpročių pokyčių galimybes, taip pat apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

11 straipsnis. Energijos vartojimo auditas

1. Energijos vartojimo auditą atliekantys specialistai turi atitikti Energetikos įstatymo 28 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

2. Įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip 2017 m. liepos 1 d., o vėliau – ne rečiau kaip kas 4 metai po anksčiau atlikto energijos vartojimo audito. Energijos vartojimo audito ataskaita gali būti pateikiama kaip atlikto platesnės apimties aplinkosauginio audito, jeigu jis atliekamas pirmiau, dalis.

3. Naujai įsteigtos įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip per 2 metus nuo įmonės įsteigimo dienos.

4. Įmonėms, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai ir kurios įgyvendino nepriklausomos organizacijos pagal atitinkamus Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus sertifikuotą energijos vartojimo arba aplinkos vadybos sistemą, šio straipsnio 2 dalyje nurodyti reikalavimai nėra taikomi, jeigu jų turima vadybos sistema apima energijos vartojimo auditą.

5. Energetikos ministerija savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir energijos vartojimo auditą, jų teikiamą naudą ir finansavimo galimybes.

6. Lietuvos Respublikos ūkio ministerija strateginio planavimo dokumentuose numato priemones, kuriomis skatina smulkiojo ir vidutinio verslo subjektus atlikti energijos vartojimo auditus ir diegti juose nurodytas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

7. Įmonių, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, energijos vartojimo audito atlikimo priežiūra vykdoma energetikos ministro nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Kaštų ir naudos analizė

1. Asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso šilumos ir (arba) elektros energijos gamybos (išskyrus didelio naudingumo kogeneracijos), pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojami įrenginiai, arba šių įrenginių statytojas privalo atlikti įrenginio, kurio bendra vardinė šiluminė galia ar šiluminė galia, kuri nepanaudojama pramoninės gamybos technologinio proceso metu, yra didesnė negu 20 MW, kaštų ir naudos analizę pagal Vyriausybės nustatytą tvarką, kai:

- 1) planuoja įrengti naują šiluminę elektrinę;
- 2) planuoja atnaujinti šiluminę elektrinę ir jos atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujai tos pačios galios šiluminei elektrinei įrengti;
- 3) planuoja įrengti naują pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamą įrenginį, kuriame išsiskiria technologinio proceso metu nepanaudota šiluma;
- 4) planuoja atnaujinti pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamą įrenginį, kuriame išsiskiria technologinio proceso metu nepanaudota šiluma, ir jo atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujam tos pačios galios pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamam įrenginiui įrengti;
- 5) planuoja įrengti naują centralizuoto šilumos perdavimo tinklą;
- 6) planuoja esamame šilumos perdavimo tinkle įrengti naują šilumos ir (arba) elektros energijos gamybos įrenginį;
- 7) planuoja esamame šilumos perdavimo tinkle atnaujinti šilumos ir (arba) elektros energijos gamybos įrenginį ir jo atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujam tos pačios galios įrenginiui įrengti.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms atnaujinimo išlaidoms nepriskiriamos lėšos, skirtos šilumos ir (arba) elektros energijos gamybos įrenginyje pagaminto anglies dioksido surinkimo įrangai įrengti.

3. Asmuo atlikta įrenginio kaštų ir naudos analizę privalo pateikti Energetikos ministerijai ir gauti pritarimą dėl jos atitikties Vyriausybės nustatyta tvarka prieš pateikdamas prašymą jam išduoti statybą leidžiantį dokumentą.

IV SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

13 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

1. Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo tvarką nustato šis įstatymas ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau – Valstybinė energetikos inspekcija) patvirtintos taisyklės.

14 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimus nagrinėjanti institucija

1. Šio įstatymo pažeidimus nagrinėja ir sankcijas skiria Valstybinė energetikos inspekcija.

2. Jeigu Valstybinė energetikos inspekcija gauna duomenų apie galimą šio įstatymo pažeidimą, ji privalo motyvuotu sprendimu pradėti šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą.

15 straipsnis. Valstybinės energetikos inspekcijos teisės ir pareigos

Valstybinė energetikos inspekcija:

1) savo iniciatyva nagrinėja galimus šio įstatymo ir jo pagrindu priimtų teisės aktų pažeidimus;

2) bendradarbiauja su Energetikos ministerija, kitomis valstybinėmis institucijomis ar įstaigomis ir pagal šį įstatymą įsipareigojimų turinčiais asmenimis;

3) atlieka tyrimus, jeigu įtaria, kad asmenys pažeidė šį įstatymą ir jo pagrindu priimtus teisės aktus;

4) neatlygintinai gauna pažeidimams nagrinėti reikalingą informaciją, duomenis, dokumentus, jų kopijas, kitą informaciją, duomenis, dokumentus ir jų kopijas iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, registru ar informacinių sistemų, fizinių ir juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių;

5) taiko šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones pagal šį įstatymą įsipareigojimų turintiems asmenims, pažeidusiems šį įstatymą ar jo pagrindu priimtus teisės aktus;

6) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.

16 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai

1. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai yra:

1) asmenys, įtariamai padarę šio įstatymo 17 straipsnio 3 dalyje nurodytus pažeidimus (valstybės valdomi operatoriai; energijos tiekėjai, įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai; šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytos energetikos įmonės, galinčios sudaryti su Energetikos ministerija susitarimus dėl energijos sutaupymo);

2) Energetikos ministerija;

3) ekspertai, specialistai ir kiti asmenys – Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimu.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys toliau šiame įstatyme vadinami šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviais.

3. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviams gali atstovauti jų atstovai.

17 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimo tyrimo ir nagrinėjimo tvarka ir terminai

1. Valstybinė energetikos inspekcija tyrimą pradeda savo iniciatyva arba gavusi informaciją iš Energetikos ministerijos, kitų valstybinių institucijų ar įstaigų.

2. Energetikos ministerija, prieš perduodama informaciją apie galimą pažeidimą Valstybinei energetikos inspekcijai, galimam pažeidėjui raštu gali nustatyti ne trumpesnę kaip 10 darbo dienų ir ne ilgesnę kaip 30 darbo dienų terminą nustatytiems trūkumams pašalinti.

3. Tyrimą Valstybinė energetikos inspekcija pradeda dėl šių pažeidimų:

1) nustatytais terminais nepateiktų šio įstatymo 7, 8 ir 11 straipsniuose nurodytų ataskaitų;

2) atsisakymo sudaryti šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatytą susitarimą dėl energijos sutaupymo;

3) šio įstatymo 7 ir 8 straipsniuose nustatytų susitarimų sąlygų ar įsipareigojimų nevykdymo;

4) šio įstatymo 11 straipsnyje numatyto energijos vartojimo audito neatlikimo.

4. Valstybinė energetikos inspekcija, pradėjusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, raštu kreipiasi į asmenį, dėl kurio veiksnių ši procedūra pradėta, ir paprašo per 14 darbo dienų pateikti motyvuotą paaiškinimą ir jį pagrindžiančius įrodymus apie aplinkybes, dėl kurių pradėta šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra.

5. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviams ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo Valstybinėje energetikos inspekcijoje dienos registruotu laišku pranešama apie galimus šio įstatymo pažeidimus, šių

pažeidimų nagrinėjimo vietą ir laiką, taip pat pasiūloma susipažinti su gautais dokumentais ir kita informacija ir raštu pateikti paaiškinimus.

6. Jeigu šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai nedalyvauja galimų šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo metu, šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimas galimas tik tuo atveju, kai yra duomenų, kad procedūros dalyviams tinkamai ir laiku buvo pranešta apie nagrinėjimo vietą ir laiką.

7. Šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo procedūros dalyviai turi teisę susipažinti su gautais dokumentais ir kita informacija, duoti žodinius ar rašytinius paaiškinimus, teikti prašymus, pateikti papildomą informaciją ir kitus dokumentus.

18 straipsnis. Pareiga teikti informaciją

Asmuo, dėl kurio pradėta šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra, privalo Valstybinei energetikos inspekcijai per jos nurodytą terminą pateikti informaciją ir dokumentus galimiems šio įstatymo pažeidimams tirti.

19 straipsnis. Sprendimas atlikus šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą

1. Valstybinė energetikos inspekcija, atlikusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, priima sprendimą, kuriame turi būti nurodyta:

- 1) sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas;
- 2) sprendimo priėmimo data ir vieta;
- 3) sprendimą priėmusio asmens (Valstybinės energetikos inspekcijos viršininkas ar jį pavaduojantis asmuo) duomenys, šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai ir kiti dalyvavę suinteresuoti asmenys;
- 4) asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, duomenys;
- 5) nustatytos faktinės aplinkybės;
- 6) pažeidimo faktą patvirtinantys įrodymai, kuriais grindžiamas sprendimas, ar argumentai, dėl kurių įrodymai atmetami;
- 7) šio įstatymo straipsnis, nustatantis atsakomybę už pažeidimą;
- 8) asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, paaiškinimai ir jų įvertinimas;
- 9) priimtas sprendimas;
- 10) sprendimo įvykdymo tvarka ir terminas;
- 11) sprendimo apskundimo terminai ir tvarka.

2. Valstybinė energetikos inspekcija, atlikusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

- 1) taikyti šio įstatymo nustatytas sankcijas;
- 2) netaikyti sankcijų, kai nenustatomas šio įstatymo nuostatų pažeidimas.
3. Šiame straipsnyje nurodytas Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimas per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo registruotu laišku išsiunčiamas asmeniui, dėl kurio šis sprendimas priimtas.

20 straipsnis. Baudos

1. Valstybinė energetikos inspekcija, nustačiusi, kad šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti asmenys padarė šio įstatymo pažeidimus, skiria šias sankcijas:

- 1) įspėjimą;
  - 2) baudą.
2. Valstybinė energetikos inspekcija turi teisę asmenims skirti šias sankcijas:
- 1) už šio įstatymo 7 straipsnyje nustatytos ataskaitos nepateikimą susitarime dėl energijos sutaupymo nustatyta tvarka – įspėjimą;
  - 2) už atsisakymą sudaryti su Energetikos ministerija šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje numatytą susitarimą dėl energijos sutaupymo arba šiuo susitarimu nustatytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – baudą iki 5 procentų nuo bendrųjų metinių pajamų;
  - 3) už šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytos ataskaitos nepateikimą susitarime dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo nustatyta tvarka – įspėjimą;
  - 4) už atsisakymą sudaryti su Energetikos ministerija šio įstatymo 8 straipsnyje numatytą susitarimą dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo arba šiuo susitarimu nustatytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – baudą iki 3 procentų nuo bendrųjų metinių pajamų;
  - 5) už šio įstatymo 11 straipsnyje numatyto energijos vartojimo auditų neatlikimą ar ataskaitos nepateikimą – įspėjimą;
  - 6) už pakartotinį per 3 mėnesius nuo įspėjimo skyrimo šio įstatymo 11 straipsnyje nurodyto pažeidimo padarymą – baudą iki 0,5 procento nuo bendrųjų metinių pajamų;
  - 7) už šio įstatymo 18 straipsnyje numatytos pareigos nevykdymą – įspėjimą.

3. Skiriamos baudos dydis nustatomas pagal minimalios ir maksimalios baudos dydžio vidurkį, atsižvelgiant į atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes. Kai yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, bauda mažinama nuo jos vidutinio iki minimalaus dydžio, o kai yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, bauda didinama nuo jos vidutinio iki maksimalaus dydžio. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos mažinimas ar didinimas motyvuojamas Valstybinės energetikos inspekcijos sprendime.

4. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidėjas padėjo Valstybinei energetikos inspekcijai tyrimo metu, įsipareigojimo ar susitarimo metu Energetikos ministerijai teikė visapusišką ir objektyvią informaciją, tokio pobūdžio pažeidimą padarė pirmą kartą.

5. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidėjas įsipareigojimo ar susitarimo metu Energetikos ministerijai neteikė visapusiškos ir objektyvios informacijos, tęsė pažeidimą nepaisydamas Energetikos ministerijos nustatyto trūkumų pašalinimo termino, pažeidimą padarė ne pirmą kartą.

6. Sprendimas dėl sankcijos skyrimo turi būti priimtas per 3 mėnesius nuo pažeidimo nustatymo dienos, o kai pažeidimas yra tęstinis ar trunkamasis, – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamojo pažeidimo paaiškėjimo dienos. Už pažeidimus, nuo kurių padarymo dienos praėjo daugiau kaip penkeri metai, sankcijos negali būti skiriamos.

7. Už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena sankcija. Sankcijos skyrimas neatleidžia nuo pareigos, už kurios nevykdymą paskirta sankcija, vykdymo.

8. Pakartotinai per vienus metus nuo pažeidimo padarymo padarius šio straipsnio 2 dalies 1, 3 ar 7 punktų pažeidimą, už kurį jau buvo pritaikyta šio įstatymo nustatyta sankcija, gali būti skiriama bauda iki 5 procentų praėjusių metų bendrųjų metinių pajamų.

9. Tais atvejais, kai neįmanoma nustatyti juridinio asmens praėjusių metų bendrųjų metinių pajamų, Valstybinė energetikos inspekcija turi teisę vietoj šio straipsnio 2 dalies 2, 4 ar 6 punktuose ar 8 dalyje nurodytos baudos skirti juridiniam asmeniui baudą iki 80 000 eurų.

10. Valstybinė energetikos inspekcija turi teisę neskirti baudos, kai pažeidimas Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka laikomas mažareikšmiu.

11. Skundai dėl Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo nagrinėjami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) nustatyta tvarka.

21 straipsnis. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimo vykdymas

1. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimu paskirta bauda turi būti sumokėta per 30 kalendorinių dienų nuo tos dienos, kai sprendimas dėl baudos skyrimo buvo įteiktas. Apskundus Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimą, bauda turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

2. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

22 straipsnis. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimo apskundimas

Asmuo, nesutinkantis su Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimu, turi teisę per 30 kalendorinių dienų nuo sprendimo priėmimo dienos apskųsti jį teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

V SKYRIUS**BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS****23 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas**

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 4 dalį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 15 d.
2. Valstybės valdomi operatoriai iki 2017 m. gegužės 15 d. sudaro su Lietuvos Respublikos energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl energijos sutaupymo.
3. Energijos tiekėjai iki 2017 m. gegužės 15 d. sudaro su Lietuvos Respublikos energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliosos institucijos, Lietuvos Respublikos energetikos ministras, Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

Lietuvos Respublikos
energijos vartojimo efektyvumo
didinimo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1).
